

Ilmanlaatudirektiivin täytäntöönpanon täydentämiseen liittyvät asetustason sääntelyn muutokset

luonnos 28.9.2022

Valtioneuvoston asetus ilmanlaadusta annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti

muutetaan ilmanlaadusta annetun valtioneuvoston asetuksen (79/2017) 2 §:n 5 momentti, 6 §:n 2 momentti, 18 ja 19 §, liitteen 8 kohta III sekä liite 11 ja

lisätään asetukseen uusi 8 a § seuraavasti:

2 § Määritelmät

Tässä asetuksessa tarkoitetaan:

.....

5) kriittisellä tasolla tieteellisin perustein vahvistettua epäpuhtauden pitoisuutta ilmassa tai sen laskeumassa tietyssä aikana, jota suuremmat pitoisuudet voivat aiheuttaa suoria haitallisia vaikutuksia kasvillisuudessa tai ekosysteemeissä;

.....

6 § Pitkän ajan tavoitteet otsonille

.....

Pitoisuuksien alittaessa 1 momentissa tarkoitetut otsonin pitkän ajan tavoitteet, otsonipitoisuudet on pidettävä pitkän ajan tavoitteiden alapuolella ja oikeasuhteisin toimenpitein säilytettävä kestävä kehityksen kannalta paras mahdollinen ilmanlaadun taso sekä ympäristön ja ihmisten terveyden suojelun korkea taso sekä samalla pyrittävä estämään pitoisuuksien nouseminen, siinä määrin kuin se on mahdollista ottaen huomioon otsonin aiheuttaman ilman pilaantumisen rajat ylittävä luonne ja meteorologiset olosuhteet.

8 a § Kansallisen pienhiukkasaltistuksen arvioinnissa käytettävien mittausasemien vähimmäislukumäärä

Kansallisen pienhiukkasaltistuksen 9 §:n mukaisessa arvioinnissa käytettäviä kaupunkitausta-asemia on oltava vähintään yksi asema miljoonaa seuranta-alueiksi määritellyissä väestökeskittymissä ja muilla seuranta-alueilla sijaitseissa yli 100 000 asukkaan kaupungeissa asuvaa asukasta kohti.

18 § Ilmanlaadun seurantaan perustuvat ilmanlaatatiedot

Tämän asetuksen mukaisesti järjestetystä ilmanlaadun seurannasta on saatava ilman epäpuhtauspitoisuuksista 2-4 momentin vaatimukset täyttävät tiedot 19 §:n mukaisia toimia varten.

Tiedot 4–6 ja 8 §:n täytäntöönpanon edellyttämällä mittausasemilla mitatuista rikkidioksidin, typpidioksidin, hiukkasten, otsonin ja hiilimonoksidin pitoisuuksista on saatettava ajan tasalle ainakin päivittäin ja aina kun se on mahdollista, tunneittain. Tiedot lyijyn ja bentseenin pitoisuuksista viimeksi kuluneiden 12 kuukauden keskiarvona on saatettava ajan tasalle vähintään neljännesvuosittain ja mahdollisuuksien mukaan kuukausittain.

Tiedot 7 §:n täytäntöönpanon edellyttämällä mittausasemilla mitatuista rikkidioksidin ja typen oksidien pitoisuuksista on saatettava ajan tasalle ainakin kerran vuodessa.

Edellä 2 ja 3 momentissa tarkoitetuissa tiedoissa on oltava lyhyt selostus mitatuista pitoisuuksista suhteessa säädettyihin sitoviin ja tavoitteellisiin enimmäispitoisuuksiin sekä tarkoituksenmukaista tietoa ilman epäpuhtauksien terveysvaikutuksista tai tarvittaessa kasvillisuuteen kohdistuvista vaikutuksista.

Mitatuista epäpuhtauksista on laadittava vuosittain kertomus, joka sisältää tiedot mitatuista ilmanlaadun epäpuhtauspitoisuuksista ja mahdollisista raja-arvon, tavoitearvon, pitkän ajan tavoitteen taikka tiedotuskynnyksen tai varoituskynnyksen ylityksistä sekä tiivistetty arvio kyseisten ylitysten terveys- ja ympäristövaikutuksista. Kertomukseen voidaan sisällyttää metsiensuojelua koskevia lisätietoja sekä tietoja otsonia muodostavista yhdisteistä.

19 § Ilmanlaatutietojen julkaiseminen ja tiedottaminen korkeista pitoisuuksista

Edellä 18 §:n 2-3 momentissa tarkoitettut ilmanlaatutiedot on asetettava yleisön saataville julkaisemalla ne yleisen tietoverkon, ilmanlaatu puhelimen, lehtien, radion, television tai näyttö- ja ilmoitustaulujen välityksellä.

Edellä 18 §:n 4 momentissa tarkoitettut vuosittaiset kertomukset ilman epäpuhtauspitoisuuksista on asetettava yleisön saataville julkaisemalla ne joko painettuina tai yleisessä tietoverkossa sähköisessä muodossa.

Jos 4 §:ssä säädettyjen tunti- tai vuorokausipitoisuuksien raja-arvon, taikka kahdeksan tunnin raja-arvon numeroarvo ylittyy, on siitä tiedotettava viipymättä yleisölle. Tiedoissa on oltava maininta mitattujen pitoisuuksien suhteesta raja-arvoihin sekä kyseisten epäpuhtauksien terveysvaikutuksista.

Jos 8 §:ssä säädetty tiedotuskynnys tai varoituskynnys ylittyy tai sen ennustetaan ylittyvän, on siitä tiedotettava viipymättä yleisölle. Tiedoissa on oltava vähintään liitteessä 11 tarkoitettut tiedot.

Edellä 3 ja 4 momentissa tarkoitettu yleisölle tiedottaminen on toteutettava yleisen tietoverkon ja tarvittaessa radion, television tai lehtien välityksellä.

Liite 8

SEURANTAMENETELMIEN LAATUTAVOITTEET

.....

III Ilmanlaadun arvioinnin laadunvarmistus: mittaustulosten validointi

Mittaustarkkuuden ja I kohdassa olevien laatutavoitteiden saavuttamiseksi:

- Ilmanlaadun mittauksista vastaavien tahojen on varmistettava, että kaikki 11 §:n mukaiset mittaukset ovat jäljitettävissä testaus- ja kalibrointilaboratorioita koskevassa yhdenmukaistetussa standardissa vahvistettujen vaatimusten mukaisesti.
- Ilmanlaadun mittauksista vastaavien tahojen on varmistettava, että mittausverkoilla ja yksittäisillä mittausasemilla on laadunvarmistus- ja laadunvalvontajärjestelmä, joka sisältää kuvauksen säännöllisestä kunnossapidosta mittauslaitteiden jatkuvan tarkkuuden varmistamiseksi. Ilmanlaadun kansallinen vertailulaboratorio tarkistaa laatujärjestelmän tarvittaessa ja vähintään joka viides vuosi.
- Ilmanlaadun mittauksista vastaavien tahojen on huolehdittava siitä, että laadunvarmistus- ja laadunvalvontamenettelyä sovelletaan myös tietojen kokoamisessa ja raportoinnissa. Ilmatieteen laitos osallistuu asiaa koskeviin unionin laajuisiin laadunvarmistusohjelmiin.
- Ilmanlaadun kansallinen vertailulaboratorio on akkreditoitu liitteessä 10 olevien vertailumenetelmien osalta, ja vähintään niiden epäpuhtauksien osalta, joiden pitoisuudet ylittävät alemman arviointikynnyksen. Akkreditointi on tehtävä testaus- ja kalibrointilaboratorioita koskevan yhdenmukaistetun standardin mukaisesti, jota koskeva viittaus on julkaistu Euroopan unionin virallisessa lehdessä akkreditointia ja markkinavalvontaa koskevia vaatimuksia koskevan asetuksen (EY) N:o 765/2008 mukaisesti.
- Kansallisen tason vertailututkimuksia varten ilmanlaadun kansallisen vertailulaboratorion tulisi olla akkreditoitu myös pätevyystestausta koskevan yhdenmukaistetun standardin mukaisesti.
- Ilmanlaadun kansallinen vertailulaboratorio huolehtii komission yhteisen tutkimuskeskuksen organisoimien unionin laajuisten laadunvarmistusohjelmien yhteensovittamisesta Suomessa.
- Ilmanlaadun kansallinen vertailulaboratorio huolehtii kansallisella tasolla vertailumenetelmien asianmukaisen käytön koordinoinnista ja vastaavuuden osoittamisesta silloin, kun kyseessä ei ole vertailumenetelmä.
- Ilmanlaadun kansallinen vertailulaboratorio osallistuu vähintään joka kolmas vuosi komission yhteisen tutkimuskeskuksen järjestämiin unionin laajuisiin laadunvarmistusohjelmiin. Jos vertailun tulokset ovat epätyytyttävät, on laboratorion toteutettava riittävät korjaavat toimet seuraavaan vertailututkimukseen osallistuessaan. Korjaavista toimista on laadittava kertomus yhteiselle tutkimuskeskukselle:

– Ilmanlaadun kansallinen vertailulaboratorio osallistuu komission perustaman kansallisten vertailulaboratorioiden eurooppalaisen verkoston työskentelyyn.

Kaikki 19 §:n mukaisesti yleisön saataville annettu ajantasainen tieto ja 20 §:n mukaisesti ympäristönsuojelun tietojärjestelmään toimitettu tieto alustavaksi merkittyä tietoja lukuun ottamatta on katsottava vahvistetuksi.

Liite 11

TIEDOTUS- TAI VAROITUSKYNNYKSEN YLITTYESSÄ YLEISÖLLE ANNETTAVAT TIEDOT

Yleisölle 19 §:n 4 momentin nojalla annettaviin tietoihin on sisällytettävä vähintään:

1. tiedot havaitusta ylityksestä:

- paikka tai alue, jossa ylittyminen on tapahtunut;
- tieto siitä, onko kysymyksessä tiedotus- vai varoituskynnyksen ylittyminen;
- ylittymisen alkamisaika ja kesto;
- suurin tuntikeskiarvo ja otsonin osalta lisäksi suurin kahdeksan tunnin keskiarvo;

2. ennuste seuraavaksi iltapäiväksi tai yhdeksi tai useammaksi vuorokaudeksi:

- alue, jota tiedotus- tai varoituskynnyksen odotettavissa oleva ylittyminen koskee;
- odotettavissa olevat muutokset pitoisuudessa (paraneminen, vakiintuminen tai huononeminen) sekä odotettavissa olevien muutosten syyt;

3. tiedot asianomaisista väestöryhmistä ja mahdollisista terveysvaikutuksista sekä suositeltavista varotoimista:

- tiedot väestöryhmistä, jotka voivat saada ylityksistä terveyshaittoja;
- todennäköisten oireiden kuvaus;
- suositukset kyseisiä väestöryhmiä koskeviksi varotoimiksi;
- tiedot lisätietojen antajista;

4. tiedot ennalta ehkäisevistä toimita pitoisuuden tai sille altistumisen vähentämiseksi:

- toiminnot ja toimialat, joilla suoria päästöjä tai otsonin muodostumiseen vaikuttavia päästöjä syntyy eniten sekä toimintasuosituksia näille päästöjen vähentämiseksi.